ПИСАТЕЛИ-ФРОНТОВИКИ ТУЙМАЗИНСКОГО РАЙОНА

ВИРТУАЛЬНАЯ КНИЖНАЯ ВЫСТАВКА

75 ПОБЕДА! 1945–2020

Т. Арслан
с. 3-4

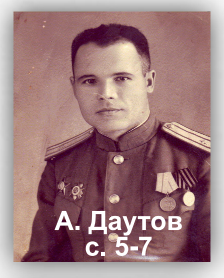
А. Даутов
с. 5-7

А. Шакири
с. 8-9

И. АНТ
с. 10-11

Х. Музай
с. 16-19

А. Дивеев
с. 12-15

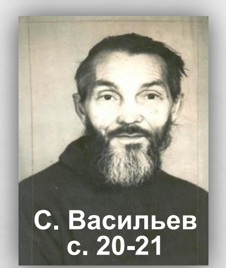
С. Васильев
с. 20-21

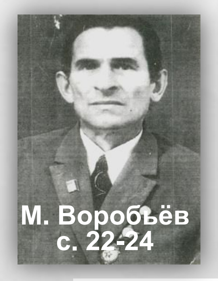
М. Воробьёв
с. 22-24

В. Ильин
с. 25-26

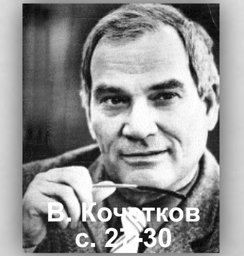
В. Кочетков
с. 27-30

ПОБЕДА!
1945–2020

В годы Великой Отечественной войны с Туймазинского и Кандринского районов Башкирской АССР было призвано свыше 31 тысячи человек. Из них погибло и пропало без вести более 15 тысяч человек.

Люди разных вероисповеданий, национальностей, профессий и сословий встали, как один, на защиту Родины. На фронте и в тылу – каждый внёс свою лепту в дело Победы. Среди защитников Отечества было немало поэтов и писателей, которые, кроме боевого оружия, несли в руках и остро заточенный карандаш – орудие поэта. Написанные в годы войны художественные произведения несут в себе настоящую историю Победы, ведь автор был свидетелем событий. После войны тех, кто выжил, не отпускала память – о погибших однополчанах, о неимоверных трудностях, через которые пришлось пройти, о выжженных полях, сгоревших городах, об измученных мирных жителях… И они выплёскивали всю горечь Победы в свои произведения.

Эта виртуальная выставка познакомит вас с историями жизни туймазинских писателей и поэтов – участников Великой Отечественной войны 1941-1945 годов. Истории написаны на трёх языках: башкирском, татарском и русском.

(Нажимая на фотографию героя, вы можете сразу попасть на его страницу)

Тимер Арыҫлан (1915-1980)

Тимер Арыҫлан (Арыҫланов Тимер Гәрәй улы) — башҡорт шағиры. 1942 йылдан СССР Яҙыусылар союзы ағзаһы. 1939-1940 йылдарҙағы совет-фин һәм Бөйөк Ватан һуғыштарында ҡатнашыусы.

Тимер Гәрәй улы Арыҫланов (Тимер Арслан; Тимер Арыҫлан) 1915 йылдың 1 майында Өфө губернаһы Бәләбәй өйәҙе Кәкребаш ауылында тыуған.

1951 йылда К. А. Тимирязев исемендәге Башҡорт педагогия институтын тамамлай. 1946-1964 йылдарҙа Октябрьский ҡалаһы мәктәптәрендә уҡыта. «Беҙҙең йәшлек» (1938) исемле тәүге шиғырҙар йыйынтығы 20 быуаттың 30-сы йылдары йәштәренең хеҙмәт дәртен маҡтап йырлай. «Окоптар төбөнән» (1944), «Тауҙар йырлай» (1950) шиғырҙар һәм поэмалар китаптары совет һалдаттарының Бөйөк Ватан һуғышындағы батырлығына арналған. Башҡортостан нефтселәренең хеҙмәт батырлыҡтары хаҡындағы «Башҡортостан егете» (1949), «Тау ҡыҙы» (1949) поэмалары башҡ. поэзияһында оло ваҡиға була. «Ҡоҙалар, ҡоҙасалар» (1964), «Йәшәһен ир» (1968), «Ҡунаҡ булып кил, әсәйем» (1972) һ. б. сатирик һәм юмористик шиғырҙар йыйынтыҡтары авторы.

75 ПОБЕДА! 1945–2020

Тимер Арыҫлан
(1915-1980)

ПОБЕДА!
1945–2020

ҺАЛДАТ ЙӨРӘГЕ

Үткән һуғыш төшкә керә,
Манма тирҙәргә төшәм,
Йә Днепрҙа йөҙәм мин,
Йә утлы Донды кисәм.
Төрлө саҡ булды, йөрөнөм
Максимкаға егелеп,
Днестрҙы кискәнем бар
Минең, танк йөҙҙөрөп.
Минең йөрәгемдең ҡаны
Төрлө ерҙәргә тамды,
Ростовта ла ҡалды ул,
Будапештта лә ҡалды.
Шүрлектәге погондарым
Тыныс йылдарын сутлай,
Үҙем тыныс ялға сыҡтым,
Ләкин йөрәгем сыҡмай...

1966 йыл

Дауытов Әкрәм Сөнәғәт улы - үҙешмәкәр композитор, йыр текстары авторы, уҡытыусы. Бөйөк Ватан һуғышында ҡатнашыусы. Батальон командиры, гвардия майоры. Башҡорт АССР-ының атҡаҙанған мәҙәниәт хеҙмәткәре (1964). 1-се (1985) һәм 2-се (1943) дәрәжә Ватан һуғышы һәм Ҡыҙыл Йондоҙ (1944) ордендары кавалеры. Төрлө ижади конкурс һәм бәйгеләр лауреаты.

Әкрәм Сөнәғәт улы Дауытов 1914 йылдың 17 ноябендә Өфө губернаһы Бәләбәй өйәҙе (хәҙерге Башҡортостан Республикаһының Туймазы районы) Йәрмөхәмәт ауылында тыуған.

Биш йәштән гармунда уйнарға өйрәнә. Халыҡ йырҙарын тыңларға һәм йырларға ярата. Әкрәм Сөнәғәт улы башта Ҡандра мәктәбендә белем ала. Унан һуң ситкә сығып китә. Бик күп ерҙәрҙә була, төрлө ҡалаларҙа эшләй.

Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында Ҡыҙыл Армия сафында көрәш уртаһында була. Күп йырҙары окоптарҙа һәм блиндаждарҙа яҙылған. Уның планшетында хәрби карта янында һәр саҡ нота яҙмалары ятҡан була.

Батальон командиры гвардия майоры Даутов дүрт мәртәбә яралана һәм контузия ала. Ҡыҙыл йондоҙ (1944), 1-се (1985) һәм 2-се (1943) дәрәжә Ватан һуғышы ордендары һәм миҙалдар менән бүләкләнгән.

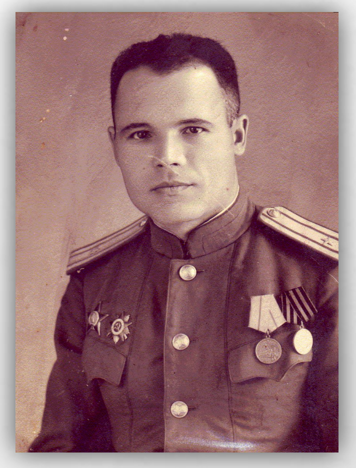

Әкрәм Дауытов
(1914-1986)

ПОБЕДА!
1945–2020

На главную

Һуғыштан һуң Ҡандраға ҡайта. 1947 йылдан икенсе номерлы Ҡандра урта мәктәбендә музыка һәм йыр дәрестәре алып бара башлай. Үҙешмәкәр сәнғәт түңәрәге ойоштора. Үҙ аллы ноталар яҙырға өйрәнә һәм йырҙарының көйөн яҙып бара.

1964 йылдан башлап Туймазы ҡалаһында йәшәй һәм эшләй. 1966—1968 йылдарҙа район мәҙәниәт йорто директоры була. Башҡорт һәм татар шағирҙары һүҙҙәренә, үҙ текстарына ижад ителгән 700-ҙән ашыу йыр авторы.

Уның үҙ шиғырҙарына яҙылған «Аҡ сәскәләр», «Балаларым», «Йәшәргә лә әле йәшәргә», «Әсәйемә хат» йырҙары сағыу моңлолоҡ, музыкаль телдең ябай һәм аңлайышлы булыуы менән айырыла.

Ауыл вокалистары республика конкурсы (1964; Өфө), ауыл халыҡ театрҙары смотры (1967; Өфө) һәм башҡа бәйгеләр лауреаты.

Был йылдарҙа ул танылған композитор булып китә. Райондан беренселәрҙән булып БАССР-ҙың атҡаҙанған мәҙәниәт хеҙмәткәре исеменә дайыҡ була. Йырҙарҙан тыш Әкрәм Сөнәғәт улы пьесалар, роман һәм балалар өсөн шиғри китап яҙған.

Әкрәм Сөнәғәт улы Даутов 1986 йылдың 9 ғинуарында мәрхүм була. Үҙенең васыяты буйынса Ҡандра ауылында ерләнгән.

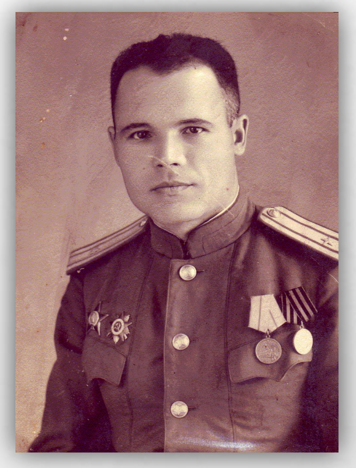

Әкрәм Дауытов
(1914-1986)

75
ПОБЕДА!
1945–2020

На главную

Ә. Дауытов шиғыры һәм көйө

Тора ул бөгөн дә
Өйөмдөң түрендә,
Ҡәҙерләп, сөйөмдә эленеп,
Ун биш пуля үтеп,
Селтәрләп теленгән,
Үлемдән һаҡлаған шинелем.

Ҡушымта:
Шинелем, шинелем,
Ҡәҙерлем һин минең,
Һалҡындан, ялҡындан һаҡланың,
Хәтерҙә окоптар,
Ыжғырған ярсыҡтар,
Шинелгә төрөнгән саҡтарым.

Һаҡланыҡ Рәсәйҙе,
Йәштәрен әсәйҙең
Һөртөп осона еңеңдең.
Кеҫәмдә һаҡланым
Иркәмдең хаттарын,
Бер услам тупрағын еремдең.

Ҡушымта:
Шинелем, шинелем,
Тынғыһыҙ күңелем,
Ямғыр ҙа, дауыл да теймәһен!
Эленеп шул көйгә
Һаҡланһын һәр өйҙә,
Тик бөтә ил шинель кеймәһен!

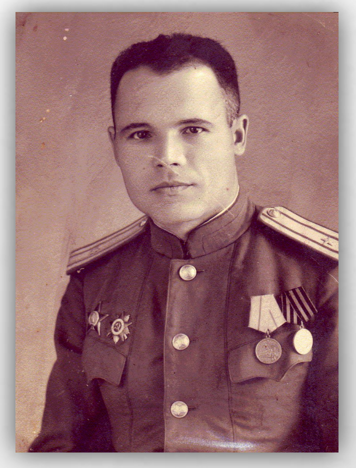

Әкрәм Дауытов
(1914-1986)

Әхмәт Шакири (Әхмәт Мирғәсим улы Шакиров) 1920 йылда Башҡортостандың Туймазы районы Бишҡурай ауылында мулла ғаиләһендә тыуған. 1930-1937 йылдарҙа ул үҙ ауылындағы ете йыллыҡ мәктәптә уҡый, ошонда комсомол сафына ҡабул ителә. Мәктәпте тамамлағас, 1937 йылда Өфөгә килеп, Нуриманов исемендәге Башҡортостан педагогия рабфагында уҡый башлай. Бында ике йыл уҡығас, 1939йылда techinstitutka инә.

Бөйөк Ватан һуғышы башланыу менән Ә. Шакири илде һаҡларға китә һәм шул уҡ йылда фронтта һәләк була.

Ә. Шакириҙың әҙәби эшмәкәрлеге мәктәптә уҡығанда 1935 йылда «Йәш төҙөүсе» газетаһына хәбәрҙәр һәм кескәй-кескәй шиғырҙар яҙыуҙан башлана. Өфөгә килгәс, уның лирик шиғырҙары газета-журналдарҙа, «Тәүге йыр» һәм «Икенсе йыр» исемле альманахҡа урынлаштырыла. 1939 йылда уның фашизмға ҡаршы йүнәлтелгән «Ҡара күҙлек аҫтындағы сер» поэмаһы баҫылды. Күп кенә шиғырҙары 1940 йылда Ғ. Ибраһимов менән бергә сығарған «Бәхетле ғүмер» исемле йыйынтығында тупланған. Ә. Шакири шулай уҡ М. Ю. Лермонтовтың, Т. Г. Шевченконың ҡайһы бер әҫәрҙәрен башҡортсаға тәржемә итте.

Әхмәт Шакири
(1920-1941)

ПОБЕДА!
1945–2020

На главную

АЙЫРЫЛЫУ ЙЫРЫ

Болғап ҡалған ҡулъяулығың,
ҡулъяулығың
Дебетләп сиккән икән,
Дебетләп сиккән икән,
Ташламаҫҡа һүҙҙәр бирҙең,
һүҙҙәр бирҙең,
Ташламаҫһыңмы, иркәм?!
Ташламаҫһыңмы, иркәм?!
Поезд һаман ярһып сабыр,
ярһып сабыр –

Аралар алыҫланыр,
Аралар алыҫланыр,
Айырылыуға шаһит булып,
шаһит булып,
Тулған ай ҡарап ҡалыр,
Тулған ай ҡарап ҡалыр,
Болғап ҡалдың ҡулъяулығың,
ҡулъяулығың,
Һағышлы тирбәп ҡала,
Һағышлы тирбәп ҡала.
Ай минең менән бара,
Ай минең менән бара!

1939 йыл

Әхмәт Шакири (1920-1941)

На главную

Илья АНТ
(1923-2012)

Илья АНТ (Антипов Илья Васильевич) 1923 елның 20 июнендә Башкортстан Республикасының Шаран районы Базгыя авылында дөньяга килә. Авыл мәктәбен тәмамлагач, Башкортстан кооперация техникумына укырга керә. Икенче курстан соң Стәрлетамак укытучылар институтының физика-математика бүлегенә укырга күчә, әмма аны тәмамларга туры килми, Бөек Ватан сугышы башлана. Сугышта катнашып, ике мәртәбә яралана. Орден һәм медальләр белән бүләкләнә. 1944 елның башында туган якларына кайтып, балалар укыта башлый.

Читтән торып, башта укытучылар институтын, соңрак, Казан педагогия институтын тамамлый. Туймазы, Октябрьский шәһәрләренең мәктәпләрендә эшләп, 1983 елда хаклы ялга чыга. Туймазы шәһәрендә яшәп иҗат итә.

Беренче шигырьләрен мәктәптә укыган елларда яза. Фронтта да шигырьләр яза. Аның шигырьләре вакытлы матбугат битләрендә басылып килә. Туймазының "Ленин юлы", "Туймазы хәбәрләре" гәзитләрендә; Октябрьскийның "Туган як" гәзитендә, Шаранның "Октябрь байрагы", "Шаран киңлекләре" битләрендә һәм "Юрүзән", "Кызыл таң" гәзитләрендә дөнья күрә.

Шагыйрь Илья АНТ 2012 елда вафат була.

ПОБЕДА!
1945–2020

На главную

Илья АНТ
(1923-2012)

ЯРАМ ТӨЗӘЛМИЧӘ ИНТЕКТЕМ

Бөек Ватан сугышында булып,
Яраландым дошман пүленнән.
Вакытында ярдәм ала алмый,
Бик аз гына калдым үлемнән.

Сугыш инвалиды булып кйттым,
Ярам төзәлмичә интектем.
Авыр тормыш шартларында яшәп,
Кулымнан килгәнчә көч керттем.

Әмир Габдәхим улы Дивеев Башкортстанның Благовар районы Каргалы авылында 1922 елда ярлы крестьян гаиләсендә туган. Туган авылындагы урта мәктәпне 1939 елда тәмамлагач, Яңа Күзәй һәм Каргалы авылларындагы башлангыч мәктәпләрдә балалар укыта.

1940-1946 һәм 1952-1954 елларда Совет Армиясе сафында хезмәт итә. Бөек Ватан сугышында Ленинградны дошманнардан саклауда катнаша. Ленинград фронтында 900 тәүлек барган дошман блокадасын кичерә, анда ике тапкыр яралана, солдаттан политработник дәрәҗәсенә күтәрелә. Дошман блокадасын өзгәч, Волхов һәм 2нче Белоруссия фронтлары составларында илбасарларга каршы сугышларда катнаша. Днепрны кичүдә катнаша, өченче тапкыр каты яралана. Соңыннан Япон милитаристларына каршы сугышта Байкал арты фронты составында була. Совет Армиясе составында хезмәт иткән елларда Ленинград фронты Хәрби-политик училищесын, Саратов Хәрби-элемтә училищесын, Ташкентта Төркестан Хәрби округының берләштерелгән югары хәрби-политик курсларын уңышлы тәмамлый.

Әмир Дивеев
(1922-1993)

ПОБЕДА!
1945–2020

На главную

Сугыштан соң 1946 елны туган Башкортстанга кайта. Компартиянең Өлкә комитеты Әмир Габдрәхим улын элекке Кандра(Совет Армиясенә икенче тапкыр алынганчы) партиянең Кандра район комитетында авыл хуҗалыгы бүлеге мөдире, аннары 1954-1968 елларда КПССның Кандра, Туймазы районнары, Туймазы шәһәре комитетларында промышленность һәм транспорт бүлекләре мөдире итеп билгели. 1970-1983 елларда «Ленин юлы» газетасы редакциясендә бүлекләр мөдире, редактор урынбасары булып эшли.

1957 елны читтән торып педагогия институтының тарих факультетын тәмамлый. 1964 елдан СССР Журналистлар союзы әгъзасы, ә 1977-1991 елларда РСФРның персональ пенсионеры була.

Сәламәтлеге йомшак булуга карамастан, Туймазы районында, Туймазы шәһәрендә җәмәгатьчелек эшләрендә актив катнаша. Берничә тапкыр КПССның район һәм шәһәр комитетлары әгъзасы, шәһәр Советы депутаты булып сайлана. 1959 елның икенче яртысында Туймазы поселогын шәһәр категориясенә күчерү буенча экономик нигезләү комиссиясенә җитәкчелек итә. 1960—1970 елларга Туймазы шәһәренең социаль-экономик үсеш планын төзүдә ярдәмләшә.

Әмир Дивеев
(1922-1993)

ПОБЕДА!
1945–2020

На главную

1970—1976 елларда «Ленин юлы» газетасы редакциясе каршындагы «Алтын башак» исемле әдәби түгәрәккә җитәкче итеп сайлана.

1973—1989 елларда җәмәгатьчелек башлангычларында Совет тынычлык фондының Туймазы бүлеге идарәсенең башта рәисе, аннары җаваплы секретаре булып эшли. 1983 елда шәһәрнең «Космос» Культура сарае каршында «Тере тарих» («Живая история») исемендә Ватан сугышы һәм хезмәт ветераннары клубын оештыруда катнаша, аның Уставы проектын яза. Бер үк вакытта «Туймазы шәһәренең почетлы гражданины положениесе»нең проектын язып, шәһәр җитәкчелегенә тәкъдим итә.

Хөкүмәтебез, Әмир Дивеевны беренче һәм икенче дәрәҗә «Ватан сугышы», «Кызыл йолдыз», «Почет билгесе» орденнары һәм 13 медаль белән бүләкләде.

Әмир Дивеевның күп кенә шигырьләре Туймазы, Бүздәк, Благовар, Шаран, Стәрлебаш район газеталары битләрендә 50нче ел урталарында дөнья күрә башлай. Соңга таба «Кызыл таң», «Совет Башкорстаны», «Башкортстан пионеры» гәзитләрендә, «Һәнәк», «Азат хатын» журналларында, 1964 елда «Яшь көчләр» җыентыгында бастырылдылар.

Әмир Дивеев 1993 елда вафат була.

Әмир Дивеев (1922-1993)

ПОБЕДА!
1945–2020

КАЙТТЫ

Язмыштыр ул, чамадан тыш
Авыр йөкләр төште аңа,
Тугыз йөз көн йөрәк аша
Акты сыман канлы Нева.
Тын кысыла, җитми һава,
Эндәшергә ерак ара.

Суык, ачлык, күз яшьләре
Кот очырып, йөрәк яра.
Мыек борып өлгермәстән
Киң маңгаен сырлар басты,
Гомер булгач ут-су кичеп
Солдат яудан урап кайтты.

1946 ел

Әмир Дивеев
(1922-1993)

Хәйретдин Мөҗәй
(1901-1944)

ПОБЕДА!
1945–2020

Хәйретдин Мөҗәй, чын исеме **Мөҗәһит Хәйретдин улы Хәйретдинов** - Башкортстанда туган татар шагыйре һәм прозаик, Бөек Ватан сугышы каһарманы.

Шагыйрь 1901 елның 26 мартында Башкортстанның Туймазы районы Төрекман авылында туа. 18 яшендә Х. Мөҗәйне Кызыл Армиягә алалар һәм шул вакыттан соң аның бөтен гомере хәрби хезмәткә бәйле рәвештә уза. Ул озак еллар чик буе гаскәрләрендә хезмәт итә, Урта Азиядә басмачыларга, кулак бандаларына каршы көрәшә, 1938 елда Хасан күле янында япон самурайларына каршы барган сугыш хәрәкәтләрендә катнаша. Бер үк вакытта Х. Мөҗәй әдәби иҗат эше белән шөгыльләнергә дә вакыт таба: 20нче еллар ахырыннан башлап газета-журнал битләрендә аның хәрби тормышка, чик саклаучыларның көндәлек хезмәтенә багышланган һәм аларның уй-фикерләрен чагылдырган шигырьләре, очерк, хикәяләре еш басыла. 1932 елда аның Казанда "Мылтыклар" дигән беренче китабы чыга.

Хәйретдин Мөҗәй
(1901-1944)

ПОБЕДА!
1945–2020

Х. Мөҗәй Бөек Ватан сугышының беренче көннәрендә үк алгы сызыкка баса, полк командиры булып дәһшәтле бәрелешләрдә катнаша, кыюлык һәм шәхси батырлык үрнәкләре күрсәтә. Ләкин 1942 елның җәендә, Харкауга һөҗүм вакытында, Х. Мөҗәй командалык иткән полк дошман чолганышында кала һәм, айдан артыкка сузылган авыр бәрелешләрдән соң, исән калган авыр яралылар, шул җөмләдән подполковник Х. Мөҗәй, фашистлар кулына эләгә.

Х. Мөҗәйне, башка совет әсирләре белән бергә, Алманиягә озаталар. Ул әсирлектә дә фашизмга каршы көрәшен туктатмый: Мюнхен шәһәрендәге совет хәрби әсирләре лагеренда төзелгән антифашистик яшерен оешма җитәкчеләренең берсе була. Ләкин 1943 елның ахырында гестапо яшерен оешманың эзенә төшә, җитәкчеләрен Дахау концлагерена яба һәм, озак газапланулардан соң үлемгә хөкем итә. 1944 елның 4 сентябрендә фашист палачлары атып үтергән туксан ике Дахау тоткыны арасында подполковник Хәйретдин Мөҗәй дә була.

На главную

Хәйретдин Мөҗәй (1901-1944)

ПОБЕДА!
1945–2020

Х. Мөҗәй Бөек Ватан сугышының беренче көннәрендә үк алгы сызыкка баса, полк командиры булып дәһшәтле бәрелешләрдә катнаша, кыюлык һәм шәхси батырлык үрнәкләре күрсәтә. Ләкин 1942 елның җәендә, Харкауга һөҗүм вакытында, Х. Мөҗәй командалык иткән полк дошман чолганышында кала һәм, айдан артыкка сузылган авыр бәрелешләрдән соң, исән калган авыр яралылар, шул җөмләдән подполковник Х. Мөҗәй, фашистлар кулына эләгә.

Х. Мөҗәйне, башка совет әсирләре белән бергә, Алманиягә озаталар. Ул әсирлектә дә фашизмга каршы көрәшен туктатмый: Мюнхен шәһәрендәге совет хәрби әсирләре лагеренда төзелгән антифашистик яшерен оешма җитәкчеләренең берсе була. Ләкин 1943 елның ахырында гестапо яшерен оешманың эзенә төшә, җитәкчеләрен Дахау концлагерена яба һәм, озак газаплануладан соң үлемгә хөкем итә. 1944 елның 4 сентябрендә фашист палачлары атып үтергән туксан ике Дахау тоткыны арасында подполковник Хәйретдин Мөҗәй дә була.

На главную

Хәйретдин Мөҗәй
(1901-1944)

ПОБЕДА!
1945–2020

АПАМА

Шулай, апам!
Зинһар кыстый күрмә,
Кала алмыйм озак янында.
Үз юлымда бөек эшләр өчен
Мин китәрмен, апам, тагын да.
Йөрәгемне телеп алсалар да,
Тотып ассалар да үземне,
Соңгы сулышта да дошманнардан
Саклармын мин туган илемне!

1932 ел

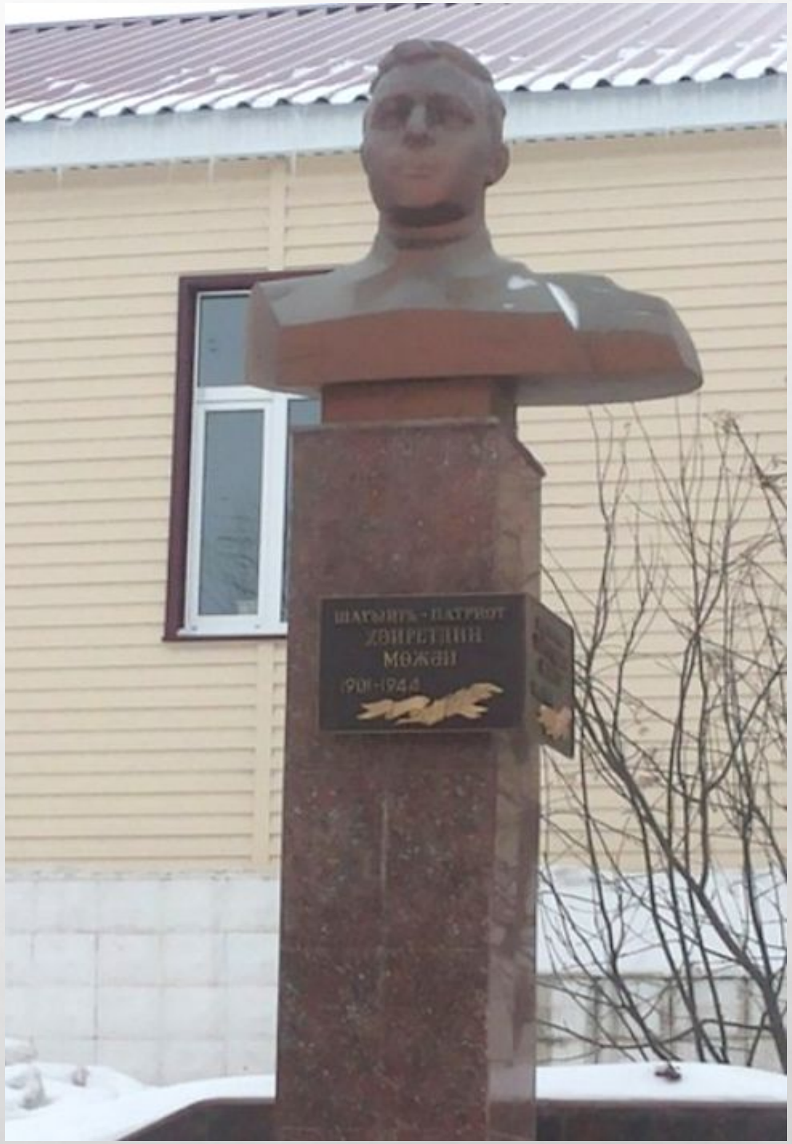

На главную

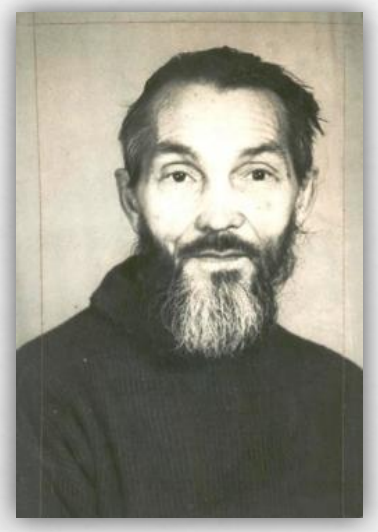

Серафим Васильев
(1903-1989)

ПОБЕДА!
1945–2020

Серафим Алексеевич Васильев родился 8 июля 1903 года в деревне Суккулово (ныне Ермекеевского района) недалеко от села Нижнетроицкий Туймазинского района.

Большую часть жизни С.А.Васильев прожил в Нижнетроицком. Образование – 4 класса, но очень много читал, в том числе по староцерковно-славянски. В молодые годы заменял священника в Суккулово. Работал на Нижнетроицкой суконной фабрике разнорабочим. Уже в зрелом возрасте принимал участие в Великой Отечественной войне. Был тяжело ранен, вернулся с войны инвалидом, но от инвалидности отказался. Впоследствии отказался и от положенных льгот.

По характеру был человеком очень добрым, спокойным, великодушным и непритязательным. Исправно ходил в церковь, помогал, чем мог, людям, непременно провожал их в последний, земной путь. И всегда писал стихи - как на русском, так и на чувашском языках.

Впервые на его самобытное поэтическое творчество обратил внимание народный поэт Чувашии П.П.Хузангай. Прочитав поэму неизвестного автора, Пётр Петрович воскликнул: «да ведь это по-настоящему талантливый поэт! «Анне» - это гимн Матери, давшей жизнь роду человеческому!».

На главную

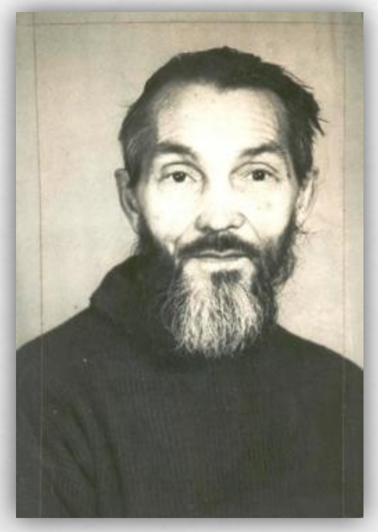

Серафим Васильев
(1903-1989)

В 1986 г. в Риме на итальянском языке была издана «Антология чувашской поэзии» - более 300 страниц с иллюстрациями. В итальянском издании антологии наряду с поэтическими произведениями классика чувашской поэзии К.В.Иванова и других поэтов приводится отрывок из поэмы «Анне» («Мать») поэта – самородка Серафима Васильева.

Героиня поэмы «Анне» лицо реальное, и поэма – не художественный вымысел, и всё же она выделяется своей высокой художественностью, покоряет правдой. Поэт написал о своей матери, однако, кто бы ни читал поэму, каждый вспоминает своего самого близкого человека, давшего жизнь.

Умер Серафим Васильев 22 июня 1989 г. в Нижнетроицком, там же и похоронен.

Отрывок из поэмы «Анне»

…Перед иконою мать солдатская,
По сыночку льет слезы горькие.
Ходит-мечется, вся черным-черна,
Бьется птицею в тоске скорбных дней.
Чуть сомкнет глаза в забытьи она,
Будто въяве сын предстает перед ней…

/перевод поэмы с чувашского Н. Кобзева/

Михаил Иванович Воробьев родился 26 декабря 1923 года в селе Константиновка Туймазинского района в крестьянской семье. Родители Михаила одними из первых вступили в колхоз. Главу семейства Ивана Николаевича в селе уважали - мужик он был грамотный и справедливый.

Живой, пытливый ум, тягу к знаниям, любовь к книгам, честность, справедливость - все это Михаил унаследовал от отца. Рос он крепким, трудолюбивым. В школе был одним из лучших учеников. Десятилетку закончил в Нижнетроицком.

В 1941 году был призван в ряды Красной Армии, сначала проходил учебу в летной школе г. Янаула, а позже - в Ульяновском танковом полку. После учебы был направлен на фронт механиком-водителем танка Т-34. В сентябре 1942 года принял боевое крещение. Воевал в составе 143-й отдельной Невельской танковой бригады 1-го Прибалтийского фронта. Летом 194 3 года стал коммунистом. День Победы встретил в поверженной Германии.

Два раза был ранен. Два ордена Красной Звезды, медали «За отвагу», «За взятие Кенигсберга», «За боевые заслуги» говорят о том, что грозная «тридцатьчетвертка», которой управлял Михаил Иванович, умело громила врага. В августе 1945 года он вернулся в родную Константиновку.

Михаил Воробьёв (1923-1984)

На главную

После месячного перерыва по решению бюро райкома КПСС Михаила Ивановича направляют на учебу в Свердловскую высшую школу Министерства государственной безопасности. В середине 1947 года, после окончания школы, его направляют в Белоруссию на оперативную работу. Проработав там до 1954 года, вернулся в Туймазинский район.

В июле 1954 года Михаил Иванович избирается председателем Серафимовского поселкового Совета. С середины 1959 года его переводят в редакцию газеты «Путь Ленина».

В марте 1960 года на первой сессии Туймазинского городского Совета Михаила Ивановича избирают председателем. Проработал он в указанной должности до января 1963 года, затем был переведен начальником конторы коммунальных предприятий и благоустройства. Десять лет - с 1963 по 1973 годы работал он в этой должности, отдавая себя становлению родного города Туймазы. С 1973 по 1977 годы работал председателем Нижнетроицкого поселкового Совета.

Перед уходом на пенсию он руководил городским обществом спасания на водах.

В мае 1984 года, находясь в г. Свердловске, от сердечного приступа его жизнь оборвалась, там он и похоронен. Михаил Иванович оставил после себя не только добрые дела, но и статьи, зарисовки, стихи.

Михаил Воробьёв (1923-1984)

ПОБЕДА!
1945–2020

ВСПОМИНАЯ О ВОЙНЕ

Когда я слышу о войне, товарищ,
То сразу вижу страшный небосвод,
Закрытый темным дымом от пожарищ
В суровый сорок первый год.
И, к сердцу ближе прижимая сына,
Я не желаю вспоминать бои,
Но путь, которым шел я до Берлина,
Оставил в сердце памятки свои.
Они как язва на здоровом теле:
Чуть-чуть задень – почувствуешь ожог
И сразу вспомнишь груз сырой шинели,
Покрытой пылью фронтовых дорог,

Михаил Воробьёв
(1923-1984)

ПОБЕДА!
1945–2020

На главную

Василий Ильин (1922-2014)

ПОБЕДА! 1945–2020

Ильин Василий Акимович - художник, поэт. Родился 4 октября 1922 года в д. Никитинка Туймазинского района в крестьянской семье. Образование 7 классов. Участник Великой Отечественной войны, демобилизован в 1945 году. Писать картины начал поздно - когда ему исполнилось 51 год. Рисовал карандашом, углем. Самобытный, талантливый, создал много полотен. Названий у его картин нет, а есть подписи в стихах. У него есть и копии известнейших полотен: «Джоконда» Леонардо да Винчи, «Сикстинская мадонна» Рафаэля, «Неравный брак» Пукирева. Особенно поражает портрет А.С. Пушкина с женой. Как человек глубоко верующий, писал иконы по благословению Высокопреосвященнейшего Архиепископа Уфимского и Стерлитамакского Никона. Выставки картин Ильина В.А. проводились в г. Уфе, г. Туймазы. На выставке художников в г. Уфе занял 1 место.

С 9 лет писал стихи - религиозные, политические, философские, любовные. В свет вышло пять сборников стихотворений: «Зерно духовное прозренья не пророню ль в душе какой…» (1999), «Избранное» (2001), «Обо всем понемногу» (2002), «Вникай последние аккорды, читатель пламенных стихов» (2003), «Несбывшийся роман» (2006). Был членом Чувашской академии.

Умер 12 мая 2014 года.

На главную

Василий Ильин
(1922-2014)

ПОБЕДА!
1945–2020

КО ДНЮ ПОБЕДЫ

Полсотни лет, как отгремела
Над нашей родиной война.
Кого нас горем задела?
Кого не тронула она?
Чей дом, семью не осиротела,
Не порвала семейный круг?
И матери от слез и мук
Лишились зрения. Терпела
Русь-матушка, зато мужала
В боях и битвах день за днем:
Победный меч в тылу ковала,
А на фронтах в бою огнем…

На главную

Туймазинцы гордятся земляком - поэтом, писателем **Виктором Ивановичем Кочетковым**.

В конце 1920-х годов семья Кочетковых из Куйбышевской области перебралась в Туймазы. Глава семьи Иван Васильевич с женой и детьми жил и работал на мельнице около Туркменево. Затем они переехали на Тукмак-Каранскую мельницу, а перед войной – на Батыршинскую, которая располагалась у подножия Красной горы в Туймазах. Жили трудно, но дружно. Работящую семью любили в округе, все тянулись к ней. Виктор Кочетков, как и его младший брат Афанасий (народный артист РСФСР), окончил Туймазинскую среднюю школу №3.

В Красную Армию Виктор Кочетков был призван в сорок первом году. В 1941 году ушёл на фронт, получив звание лейтенанта. В 1942 году попал в окружение под Харьковом, получил ранение и тяжелую контузию, очнулся уже в плену, его сочли погибшим и матери пришла похоронка. С четвертой попытки Виктор бежал из плена, несколько дней скрывался от разыскивавших его немцев на болотах, затем «шёл на гул орудий. К фронту. Днём прятался, зато ночью старался пройти как можно больше. К своим он вышел через несколько дней.

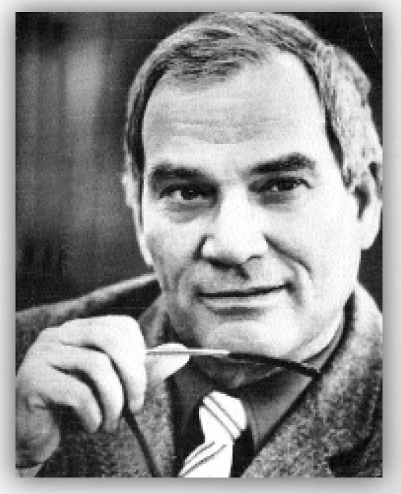

Виктор Кочетков (1923-2001)

На главную

Потом воевал под Великомихайловкой, Ольховаткой — позже названия этих белгородских сёл войдут в его стихотворения. После возвращения к своим как бывший военнопленный был отправлен в штрафбат. «Был комсоргом батальона. Дважды в составе разведгруппы переплывал Дон. В конце войны стал командиром маршевой роты. Несколько раз ранило, была контузия. Попадал в нелёгкие боевые и жизненные переплёты. Так, „особисты“ вспомнили его недолгий плен. Были тщательные и унизительные проверки в фильтрационных лагерях, но солдат Кочетков отстоял свою честь. После возвращения с войны был реабилитирован, но разжалован в рядовые штабным офицером.

После войны в некоторое время Виктор Кочетков работал корреспондентом газеты «Красная Башкирия». Башкирию, туймазинскую землю - свою вторую малую родину, школу, любимых учителей, Виктор Кочетков никогда не забывал.

Еще во время учебы Виктор публиковал свои стихи, очерки и статьи в газете «Советская Молдавия». С 1948 г. член Союза писателей СССР. В 1950 в Кишиневе вышла первая книга стихов «Солдаты мира». Здесь он напечатал еще несколько поэтических книг: «Зеленый край: Стихи» (1952), «Росный час» (1959), «Соколиная страна» (1966) и др.

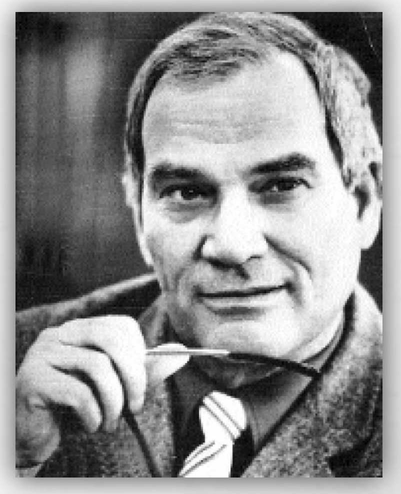

**Виктор Кочетков
(1923-2001)**

ПОБЕДА!
1945–2020

На главную

В 1957 г. окончил Высшие литературные курсы в Москве, занимался в семинаре А. Твардовского, работал редактором журнала «Днестр». В 1964—1970 гг. был зав. отделом прозы журнала «Волга» в г. Саратове. С 1970 г. зав. отделом поэзии в журнале «Москва», затем работал зам. главного редактора издательств «Современник» (1973—1976) и «Советская Россия» (1976—1978 гг.). В 1980-е Кочетков выпускает еще несколько поэтических книг: «Мое время» (1980), «Крик ночной птицы» (1981), «Весть» (1988) и др. В них входят и новые произведения, и лучшие стихи из предыдущих сборников. В 1990-е стихи Виктора Кочеткова часто публикуются в периодике («Наш современник», «Молодая гвардия», «Слово», «На боевом посту», «Московский вестник», «Литературная Россия»), выходят поэтические книги «Былинка в поле» (1995), «Прощание с Волгой» (1997) и др. Был первым секретарём Союза писателей Москвы. Занимался литературными переводами, много ездил по стране, искал молодых авторов.

Ушел из жизни 14 октября 2001 года, похоронен на Троекуровском кладбище.

Туймазинцы чтят память об именитом земляке. В музее школы №3 создана экспозиция «Сплав мужества и таланта - семья Кочетковых».

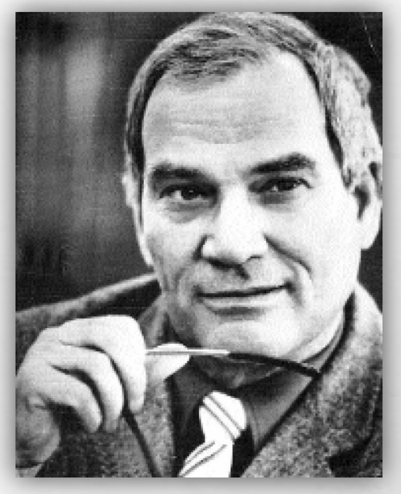

Виктор Кочетков (1923-2001)

ПОБЕДА!
1945–2020

На главную

ИЮЛЬ 41-ГО ГОДА

Нет, вовсе не из уст всеведа-мудреца,
Она из уст солдат, та истина, звучала:
«Чтоб знать, кто победит, не надо ждать конца,
Умеющий судить поймет и по началу».

Пылающий июль. Тридцатый день войны.
Все глубже, все наглей фашист вбивает клинья.
В раинах хуторок на берегу Десны,
Просторные дворы, пропахшие полынью.

Разрывы редких мин. Ружейная пальба.
Надсадный плач детей. Тоскливый рев скотины.
На сотни верст горят созревшие хлеба —
Ни горше, ни страшней не видел я картины.

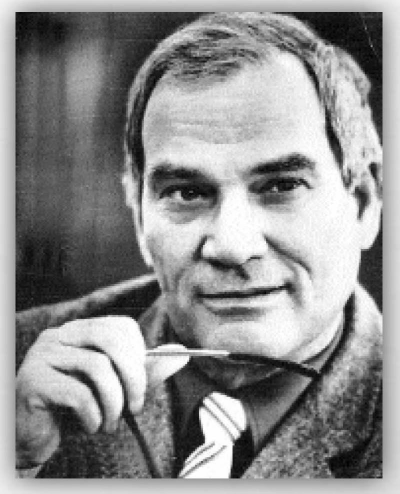

Виктор Кочетков
(1923-2001)

75 ПОБЕДА! 1945–2020

На главную